TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số - Động lực chính của mô hình tăng trưởng mới

06:38 18/01/2026

Dự thảo Chương trình Hành động thực hiện Nghị quyết Đại hội XIV xác định rõ khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số (KH,CN,ĐMST&CĐS) là động lực chính của mô hình tăng trưởng mới, đồng thời đưa ra nhiều nhiệm vụ, đề án và giải pháp chiến lược nhằm hiện thực hóa định hướng này.

Trong đó, trọng tâm là "xác lập mô hình tăng trưởng mới, cơ cấu lại nền kinh tế, đẩy mạnh công nghiệp hóa và hiện đại hóa, lấy KH,CN,ĐMST&CĐS làm động lực chính". Cụ thể, xây dựng, triển khai Đề án tổng thể xác lập mô hình tăng trưởng mới, cơ cấu lại nền kinh tế, lấy KH,CN,ĐMST&CĐS làm động lực chính; xây dựng, triển khai Đề án xây dựng nền kinh tế độc lập, tự chủ gắn với chủ động hội nhập quốc tế, tập trung nâng cao năng lực sản xuất một số ngành công nghiệp chiến lược, tiến tới tự lực, tự chủ, tự cường về KH&CN; hoàn thành điều chỉnh quy hoạch tổng thể quốc gia; xây dựng, triển khai Chương trình phát triển các ngành công nghiệp nền tảng, công nghiệp chiến lược, công nghiệp mới nổi; xây dựng, triển khai Đề án phát triển công nghiệp năng lượng nguyên tử; xây dựng, triển khai Đề án nâng cao năng lực khai thác, sử dụng không gian tầm thấp, không gian vũ trụ phục vụ phát triển kinh tế - xã hội, bảo quốc phòng - an ninh.

Chương trình cũng nhấn mạnh phát triển kinh tế tư nhân theo hướng đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số, với mục tiêu đến năm 2030 có khoảng 2 triệu doanh nghiệp hoạt động sản xuất kinh doanh và triển khai hiệu quả chương trình phát triển 1.000 doanh nghiệp tiên phong trong đổi mới sáng tạo, chuyển đổi số, chuyển đổi xanh và kinh tế tuần hoàn.



Ảnh minh họa

Về nguồn nhân lực, Dự thảo yêu cầu thúc đẩy giáo dục STEAM, năng lực số và nghiên cứu khoa học trong hệ thống giáo dục phổ thông, xây dựng cơ chế đầu tư phát triển các cơ sở giáo dục đại học trở thành trung tâm KH,CN&ĐMST quốc gia ngang tầm khu vực, đồng thời triển khai chương trình đào tạo nhân lực chất lượng cao theo chuẩn quốc tế, chú trọng các ngành mũi nhọn về khoa học, công nghệ và quản trị thông minh.

Đặc biệt, Dự thảo Chương trình hành động làm rõ các nội dung đột phá trong phát triển KH,CN&ĐMST, gắn chặt với việc triển khai các chủ trương lớn của Đảng và Nhà nước. Trọng tâm là tổ chức thực hiện Kế hoạch số 01-KH/BCĐTW ngày 02/6/2025 của Ban Chỉ đạo Trung ương về hành động chiến lược triển khai Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển KH,CN,ĐMST&CĐS quốc gia; đồng thời triển khai Nghị quyết số 71/NQ-CP ngày 01/4/2025 của Chính phủ sửa đổi, bổ sung, cập nhật Chương trình hành động thực hiện Nghị quyết số 57-NQ/TW, bảo đảm tính đồng bộ, thống nhất và hiệu quả trong tổ chức thực hiện.

Dự thảo cũng nhấn mạnh yêu cầu tăng cường đầu tư, đẩy mạnh nghiên cứu, ứng dụng KH,CN&ĐMST trong lĩnh vực quốc phòng, an ninh; đồng thời triển khai Chiến lược quốc gia về thu hút và trọng dụng nhân tài, nhất là đối với các ngành, lĩnh vực mũi nhọn phục vụ phát triển nhanh và bền vững. Cùng với đó là nghiên cứu cơ chế tạo sự liên thông giữa khu vực công và khu vực tư; phát hiện, tuyển chọn, đào tạo đội ngũ cán bộ trẻ, cán bộ nữ, cán bộ người dân tộc và cán bộ khoa học – kỹ thuật; xây dựng cơ chế khuyến khích, bảo vệ cán bộ đổi mới

sáng tạo, dám nghĩ, dám làm vì lợi ích chung.

Đối với các nhiệm vụ trọng tâm, Dự thảo Chương trình hành động xác định việc tăng cường đầu tư và hoàn thiện hạ tầng phục vụ phát triển KH,CN,ĐMST&CĐS quốc gia; phát triển và trọng dụng nhân lực chất lượng cao, nhân tài đáp ứng yêu cầu phát triển trong giai đoạn mới. Chuyển đổi số và ứng dụng khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo được đẩy mạnh trong hoạt động của các cơ quan trong hệ thống chính trị, gắn với nâng cao hiệu quả quản trị quốc gia, hiệu lực quản lý nhà nước, bảo đảm quốc phòng, an ninh. Đồng thời, Chương trình nhấn mạnh việc thúc đẩy mạnh mẽ hoạt động KH,CN,ĐMST&CĐS trong doanh nghiệp, tăng cường hợp tác quốc tế và xây dựng cơ chế đặc thù về thu nhập, môi trường làm việc, đề bạt, bổ nhiệm để thu hút, sử dụng hiệu quả các nhà khoa học, chuyên gia đầu ngành, doanh nhân công nghệ và đội ngũ nhân tài là người Việt Nam ở nước ngoài.

Những kết quả đạt được trong giai đoạn 2021-2025 khẳng định vai trò ngày càng rõ của KH,CN,ĐMST&CĐS đối với tăng trưởng và năng lực cạnh tranh của nền kinh tế.

Trên nền tảng đó, Dự thảo Văn kiện và Chương trình Hành động thực hiện Nghị quyết Đại hội XIV đã xác định KH,CN,ĐMST&CĐS là động lực trung tâm của mô hình tăng trưởng mới, gắn với công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước. Định hướng này mở ra không gian phát triển mới, tạo tiền đề để nền kinh tế chuyển dịch theo chiều sâu, dựa trên tri thức, công nghệ và đổi mới sáng tạo.

Theo dự thảo Báo cáo đánh giá 5 năm thực hiện Chiến lược phát triển kinh tế - xã hội 10 năm 2021-2030, trong lĩnh vực KH,CN,ĐMST&CĐS, nhiều kết quả quan trọng đã được ghi nhận. Cơ chế, chính sách được đổi mới theo tinh thần Nghị quyết số 57-NQ/TW của Bộ Chính trị; Trung tâm Đổi mới sáng tạo quốc gia và Trung tâm Dữ liệu quốc gia đã hoàn thành, đi vào vận hành.

Nhiều thành tựu KH&CN được ứng dụng hiệu quả trong y tế, nông nghiệp, công nghiệp và thông tin; hệ thống đổi mới sáng tạo quốc gia từng bước hình thành; chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu (GII) của Việt Nam liên tục được cải thiện, thuộc nhóm dẫn đầu các nước có thu nhập trung bình.

Chuyển đổi số được triển khai mạnh mẽ; kinh tế số tăng trưởng bình quân 9-10%/năm, chiếm khoảng 14-15% GDP năm 2025, ước đạt 19-20% theo báo cáo của Bộ KH&CN. Hạ tầng số tiếp tục được mở rộng, với độ phủ 4G đạt 99,8%, 100% xã có cáp quang, tỷ lệ người dùng smartphone đạt khoảng 84,4%. Hệ thống cơ sở dữ liệu quốc gia từng bước được hình thành, kết nối và chia sẻ, góp

phần nâng cao hiệu quả quản lý nhà nước và chất lượng dịch vụ công.

Minh Anh *(t/h)*